

СТАНОВИЩЕ

от доц. д.н. Стоил Мавродиев, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.2. Психология
докторска програма Педагогическа и възрастова психология.

Автор: Вера Илиева Тодорова

Тема: „Житейски цели, емпатия, нарцисизъм и благополучие в юношеска възраст“

Научен ръководител: доц. д-р Светлана Николова Сарийска, Пловдивски университет
„Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният от Вера Тодорова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва дисертация, автореферат, автобиография и др. Процедурата е законосъобразна.

2. Актуалност на тематиката

Традиционно, и с основание, периодът на юношеството е разглеждан като ключов за психо-социалната идентичност и консолидирането на аз-а, което от своя страна е предпоставка за личностна зрялост. В този период, както добре подчертава докторантката, се формира постепенно духовното ниво на личността, част от което е и психичното благополучие. То, от своя страна, има сложна природа и е детерминирано от редица фактори. Сред тях с основание са поставени за разглеждане житейските цели, емпатията и нарцисизма. Проследяването на взаимовръзките между тях е позволило на Вера Тодорова да осветли по-детайлно и многопланово въпросите на психичното съзряване във взирания възрастов период.

Всичко това ми дава основание да оценя предмета на дисертационното изследване като актуална, смислен и значим за психологичната наука и практика.

3. Познаване на проблема

Вера Тодорова показва отлично познаване на предмета на дисертационния труд, което е видно от реализираното теоретико-емпирично изследване, както и представянето му в текста. Изключително компетентно и задълбочено са изследвани основните конструкти в полето на развитийната психология. Докторантката е съумяла да докаже наличието на взаимовръзки и детерминираност между изследваните феномени; да представи благополучието като център

на интегритет на личността в периода на юношеството и да покаже, че психичното благополучие и негово изграждане, и формиране е сложен, и продължителен процес. В същото време ясно е отбелязана и подчертана значимостта на благополучието за цялостното развитие на личността в следващите етапи на онтогенезиса.

Професионалната експертиза на докторантката също е предпоставка за реализирането на научния труд.

4. Методика на изследването

Дизайнът на емпиричното изследване разкрива холистичен подход и добре осмислена концепция.

Целта, която си поставя Вера Тодорова е да се разкрият взаимовръзките между различните нива на емпатия, житейски цели и нарцисизъм и психично благополучие, като се установи как се повлиява благополучието от визираните променливи.

Използвани са четири теста, които са напълно подходящи за възрастта на ИЛ и поставените целта и задачи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд има класическа структура и е разгърнат в общ обем от 135 страници. В първа глава целенасочено са представени основните конструкти, предмет на изследването. Добро впечатление прави, че теориите за психичното благополучие са категоризирани, освен това понятието е поставено в полето на позитивната психология. Представена е спецификата на емпатията и нейното значение. Нарцисизмът и теориите за него също са разработени компетентно.

Друг момент е изясняването на същността и значението на житейските цели, като мотиви за личността в периода на юношеството.

Разглеждането на закономерностите и взаимовръзките между емпатията, нарцисизма, житейските цели и благополучието, е ценен аспект на теоретичния анализ. Интерпретирани са интересни и значими изследвания. Именно липсата на подобни изследвания у нас е осъзнатият мотив, който е насочил авторката към реализирането на емпиричното изследване в нашата културална среда.

Между задачите, целта и хипотезите има каузалност.

Анализът и интерпретацията на резултатите представят Вера Тодорова като компетентен изследовател. Всички статистически процедури са релевантни и приложени коректно. След анализа на надеждността на методиките е направена описателна статистика. Подчертано аналитично се явява интерпретирането на емпиричната фактология.

Установени са полови различия по отношение на психичното благополучие, житейските цели, емпатията и нарцисизма. Разкрити са сложните взаимовръзки между тях.

Направеното обобщение е изводимо от получените резултати.

Приноси:

Приемам самооценката на приносите, формулирани от докторантката. Същите дообогатяват съществуващите знания и поставят нови ракурси на изследвания.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Впечатлява броят на публикациите по темата на дисертацията – 10. Те са публикувани в сборници и научни списания.

Дисертационния труд е дело на докторантката. Работата е едностилова, приносите и получените резултати са нейна лична заслуга. Не се установяват данни за плагиатство.

7. Автореферат

В структурно отношение авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертацията. Представени са основните теоретични постановки, дизайна и резултатите от собственото проучване.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на авторката да публикува настоящето изследване под формата на монография.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертацията е реализирана на много високо научно равнище и отговаря на утвърдените изисквания за подобен научен труд. Същата съдържа оригинални научни и научно-приложни резултати.

Вера Тодорова притежава много добра психологична подготовка и изследователски компетентности.

Предвид на горното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, и ще гласувам ЗА присъждането на образователната и научна степен ‘доктор’ на Вера Илиева Тодорова по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология; докторска програма Педагогическа и възрастова психология.

05.04.2023 г.

Изготвил становището:

доц . д.н. С. Мавродиев